

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 ft. o. 6.
Félévre	6
Három hónapra	3
Egy hónapra	1

Szerkesztői szállás:

belő 2% utazás 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglerl (Nener-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitott cikkeket

sora után 20 kr. előleg beküldés mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál szellettik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY” october — decz. folyamára.

Tisztelettel kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetésük mult hó végével lejárt, megrendeléseiket mihamarabb megtenni, hogy teljesszámú példányokkal szolgálhassunk

Előfizetési ár: 3 frt o. é.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodik.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevőnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.** Stein János, a „K. Közlöny” kiadója.

Kolozsvár, oct. 10. 1869.

II.

(B.) Azt állítja Scaevola úr a „M. P.” 115-dik számában megjelent cikkében, hogy az erdélyi deák-párti képviselők meghazudolták ama latin közmondást: „Quot capita, tot sensus,” mert 75 közül csak ötnak van eltérő nézete, s állítja azt is, hogy az ily egyértelműség chinai érény és nem meggyőződés, hanem megnyugvás.

Nekünk a meggyőződésről, megnyugvásról s a politikai pártok állásáról egészen más nézetünk van; ugyanis azt hisszük, hogy senki sincs jogosítva kétség alá vonni, vajjon meggyőződését követi-e valamely képviselő. Ebből kifolyólag e jogot Scaevola úr maga sem gyakorolhatná, s szeretnők tudni, mit mondana hozzá, ha valaki azt állítaná, hogy cikkeket nem meggyőződésből, hanem párt-, vagy magán érdekből írja.

A megnyugvásról az a nézetünk, hogy ez csak a kötelesség lelkiismeretes teljesítése után állhat be, s ha valaki ilyenü megnyugvással bír, azt a Scaevola-féle invecatívák nyugtalanítani bizonyára nem fogják.

A pártalakulásra vonatkozólag úgy vélekedünk, hogy a pártok mindig valamely elv keresztülvitele végett alakulnak, s midőn e célból tömörülnek, az nem azt jelenti, mivel Scaevola úr az erdélyi képviselőket vádolja, hogy t. i. meggyőződésüket áruba bocsátották.

Következésképp abból, hogy a 75 erdélyi képviselő között csak öt ellenzéki, nem az következik, hogy a 70 jobboldali képviselő magát eladta, sem nem az, mintha chinai megnyugvással néznék hazájuk alkotmányos jogainak állítólagos megsemmisülését; hanem az, hogy ezen 70 képviselő úgy van meggyőződve, hogy a megkezdett úton haladva képesek lehetünk hazánk anyagi és szellemi felvirágzását eszközölni, míg az ellenzék negatívokon nyugvó politikája könnyen ismét veszedelmessé válható experimentációkhoz vezetne.

Hogy Scaevola úrnak fáj, miért van Erdélyből csak öt ellenzéki képviselő, azt értem; de ebből nem következik az, hogy oly alaptalan rágalommal illesse a vele ellenkező vélekedésben lévő képviselőket, mint a milyennek a „M. P.” 115. és 116-dik számaiban megjelent cikkeiben jónak látta föllépni.

Vajjon, ha egykor a jelenlegi ellenzék vergődhetné többségre, akkor is azt mondaná Scaevola úr, hogy a többség emberei a kormány akarat nélküli szavazógépei? Ha nem: akkor legyen szives a deák-párti többségről is feltenni annyi férfias önállóságot, a mennyit maga és elvokronai számára követel.

Pártszenvédely ragadja akkor is, midőn azzal vádol négy ellenzéki programmal választott képviselőt, hogy azok később a Deák-párt táborába mentek át.

Mi azonban nem tartjuk lehetetlennek, hogy a politikai téren valaki meggyőződésből, egyik táborból a másikba térjen át, minthán erre több példa van, s ezek közt a nagy britt államférfi Palmerston példája is,

ki, mint tory lépett a politikai térre, s mint wigh-miniszter végezte pályáját; pedig alig hiszszük, hogy Palmerstonnak ne lett volna meggyőződése, s fel sem teszszük Scaevola úrról, mikép el nem ismerné, hogy Palmerston egyike volt Angolhon leghasznosabb kormányfőirainak.

Különbözn főleg azt nem tudjuk helyeselni az ilyszertü vitákban, hogy valaki álnév alatt átalánosságban támadjon meg többeket s azok neveit is elhallgassa.

Továbbá előhozza Scaevola úr még azt is, hogy az erdélyi képviselők 1866-ban magokat in corpore deák-pártiaknak nyilvánították; ámde mi természetesebb, mint az, hogy azon képviselők, kik a Deák-párt elveit vallották, e zászló körül sorakoztak, ellenben azok, kik ellenkező véleményben voltak, mint emléksünk haton, az ellenzék táborához csatlakoztak.

A tény állása ez, nem pedig az, hogy a képviselők in corpore állottak ide, vagy amoda. Az erdélyi képviselők igenis jobbra és balra sorakoztak, de nem foglaltak el külön erdélyi álláspontot, s ha Scaevola úr azt kíváná fölök, miszerint külön clubbot alkossanak, azt bizonyára sem egyik, sem másik meg nem tenné.

Zokon veszi Scaevola úr azt is, miért nem szónokolnak az erdélyi képviselők.

Mi azt hisszük, hogy ha valamely képviselő attól tart, hogy ez, vagy amaz ügy nem meggyőződése szerint oldatik meg, kötelessége felszólalni; de ha a kérdéses tárgy czélszerű elintézése különben is előre látható, a csupa dictiózás, hazabeszélés káros idővesztegetés, s azt legfennebb azok tehetik, kik magokat fitogtatni szeretik.

Szól továbbá Scaevola úr, az erdélyi vezérek nyomorékságairól, képtelenségéről s több effélékről. Mindezekre nem felelünk, mert nem vagyunk baráti az oly darócios irányúnak, minőt Scaevola úr használ, s elegendőnek tartjuk azon nézetünk nyilvánítását, miszerint nem tartanók kíváncsiaknak, hogy egyik, vagy másik erdélyi képviselő, csupa vezérekhez viszketegből, akár a jobboldali, akár a baloldali erdélyi képviselőket külön szakadásra unszolja, mi ha így történne, meglehet viz lenne a reactio malmára, s a mint látszik, Scaevola úr sem banná; de aligha a haza meg nem siratná, épen mint a hogy megsiratta a mohácsi vész alkalmával, hogy hazánkiai össze nem tartának.

Ezzel bevégeztük Scaevola úr darócios tételeire feleletünket, s még csak dagályos phrazisait kellene jellemeznünk, azonban csupán egy ily mondatot fogunk idézni, mely így hangzik: „Valaki hallotta önök közül bárhol, milyen szépen szónokolt ez és ez erdélyi képviselő! Nem hiába, ott született Mátyás király, ott Bethlen Gábor!” En nem.

Mi e mondat magyarázatába nem bocsátkozunk, értse meg, ha tudja, az olvasó közönség.

Vége arra inti Scaevola úr az erdélyi deák-párti képviselőket, „válaszszanak kötelesség és gyalázat között, hogy ne legyenek továbbra is elleneik gúnyjának, barátaik szálmának s szégyenkedéseknek tárgyai.”

Mernők Scaevola urat biztosítani, miszerint az erdélyi deák-párti képviselők, ha nem is bírnak annyi önhiúsággal, mint a mennyit Scaevola úr közelebbi cikkeiben tanusított, midőn csalhatlan biróként szerepelt magát feljogosítva érezte; de birni fognak bizonyára ezután is annyi honszeretettel s önfeláldozási képességgel, hogy függetlenségüket s állásuk méltóságát sem a nép megbízása nélkül hadonázó tájékozatlan szájhűsök tehetlen berzenkedésének, sem a hatalmaskak nem keresett kegyének áldozatul hozni nem fogják.

Pest, octob. 11. 1869.

(r. l.) Ö Felsége a királyné szombat óta Gödöllőn időz; kíséretében vannak b. Nopcsa főudvarmester, több udvarbíró és Ferenczy k. a. A királyi gyermekek Gödöllőre érkezésének napja még nincs meghatározva. Ö Felsége az eddigi terv szerint négy hétig marad Gödöllőn, aztán Budára jövend és a karácsonyi ünnepekig ott tölteni az időt.

A király f. hó 19-én váratik Gödöllőre s 24. vagy 25-kén Budáról indul keleti útjára. Tegetthoff admirál Varnában várja s badi-

hajóval Ö Felségét, a ki a sueci csatorna megnyitása után meglátogatja Athent, Messinában találkozni fog az olasz királlyal, és Triesten át jövend vissza Bécsbe.

Ö Felsége ezen útja, a mely országjárta kelevőz batást szül — bármit mondanak némelyek — mindenesetre politikai jelentőséggel bír. Konstantinápoly meglátogatása csak szállítási fogja a jó viszonyt, melyben a Portai irányában állunk; míg a Palestinába és Egyiptomba való kirándulás mintegy terjedt forgalomba hozandja a magyar osztrák névet, s a magyar királyok hajdani hatalmát, hogy úgy mondjuk, újból fel fogja tüntetni a keleten. A király jelen levén a sueci csatorna megnyitása, a magyar osztrák birodalom — mint közéről érdekelt kereskedelmi hatalmasság — csaknem birtokába veszi ezen nagy fontosságú vízi utat, melyet ügyes felhasználás mellett rendkívüli előnyre zsákmányolhat ki.

Nyer a fejedelem ezen útja, politikai jelentőségében a görög és olasz királlyal teendő látogatások által is. Az atheni udvar — miként tudjuk — közel rokonságban áll az orosz császári uralkodó házzal, a mely bizonyára kedvesen vendi e kitüntetést, a nélkül, hogy ebben — miként némelyek elhitetni szeretnék — a fejedelmi tekintélyen csorbát ejtő lépés rejlenék.

Egyrészt azt mondják, hogy a királyt, a két miniszterelnök, t. i. Andrassy és Taaffe grófok fogják kísérni utjában; másrészt ellenben állítják, mikép az előbbi — főleg az országgyűlési teendők miatt — nem fogadhatja el a meghívást, mely esetben a kereskedelmi miniszterek, ugymint Gorove és Plener lesznek a kísérek, azonban e kérdés — úgy látszik — még nincs eldöntve.

Megint miniszterváltozási hír!

Es kire vonatkozhatnék az másra, mint a belügyminiszterre. Bécsi lapok már egy pár nap előtt híresztelték, hogy Wenckheim Béla báró — betegkedése miatt — csakugyan visszalep, és utódja gyanánt Somssich Pált emlegették; ma már egy helybeli magyar esti lap is közli e versiót, hozzá téve: mikép a kormányhoz közel álló körökben is így beszélik a dolgot.

Nem viciáljuk magunknak azt, miszerint közel állunk a kormányhoz közel álló körökhöz, tehát nem tudhatunk pozitívítással, mi a való és nem való a fölbí állításban, és csak annak felemelésére szorítkozunk, hogy Somssich Pálnak csupán akaratától függött a mostani miniszteriumba — megalakulásakor — belépni, mert a kereskedelmi tárcza volt rezerválva számára, hanem ő akkor megköszöntö a benne e tekintetben nyilvánult bizalmat. Nem tudjuk változtak-e azóta és mennyiben körülményei akként, hogy most belépjen a miniszteriumba.

A nemzeti színház intendánsát, Radnótfáy Sámuel, ma temették. Roppant nagy számmal jelent meg a közönség végtiszületén.

A praesumptiv intendánsok — a fama szerint: Várady Gábor képviselő, Tóth Vilmos miniszteri tanácsos és egy Zichy gróf, kinek — információk szerint — legtöbb chanceja van.

Lapszemle.

Mennyire sarokba szorulnak az oly lapok, melyek nem általják ráfogásokra épített rágalommal spekulálni olvasók hiszékenységre, tanúsítja a „Magyar Ujság”, mely a gróf Péchy Manó-ra vonatkozólag közzétett áptalan gyannúsítás ellenében nem győzi közölni az illetékes czáfolatokat. Legközelebb — oct. 10-iki 232. számában — Abaujmegyéből hoz egy levelet, mely következő szövegű:

Tiszt. szerkesztő úr! Gróf Péchy Manó urra vonatkozólag tett s a „Magyar Ujság” f. é. oct. 5-diki számában megjelent nyilatkozata szerint szives készséggel vevén föl a gróf úr jó birnévét homályosítani kívánó egy korábbi közlemény helyreigazítását: ezen nagyrabecsült lovagiaság folytán, erkölcsi kötelességemül tekintetem — különösen a muszkavezetőségi vádat illetőleg — a valószínű tévedést felvilágosítani, s mertem remélni, hogy ennek becses lapjában helyet engedend.

A muszkavezető nem gr. Péchy Manó úr volt tudtommal, hanem Péchy Imre egykori zágrábi főispán, ki 1849 június 24-én a Constantin herceg és Paskovits orosz tábornok által hazánkba vezetett orosz sereggel egyidejűleg jelent meg Kassán, és ezt azért is tudom biztosan, mert az orosz sereg elől lett meneküléséből Kassára visszatérve, ugyanazon Péchy Imre engem is, mint Abaujmegye 1848/49-iki alkotmányos tiszti főügyészét, több kassai polgárokkal együtt befogatott s orosz őrizet alá tételezt.

Gróf Péchy Manó urat én ösmerem, mint me-

gyék 1837-iki tiszteletbeli jegyzőjét, mint 1840-iki országgyűlési követet és mint 1861-iki főispánját, ekkor az egész tisztikarral s velem is tehát, mint akkori főjegyzővel együtt lépett vissza hivatalából, s 1862. január 1-én a megye kormányzatát Láncoz József vette át, és így Schmerling alatt nem szolgált soha; tudom, a mennyiben a haza oltárára 1848-ban tett adakozások átvételével megbízott központi küldöttségi tagja voltam, hogy a gróf 5 ezer frtot ajánlott föl a hazának; ösmerem a gróf fáradhatlan munkaszeretét, a megyei kormányzat minden ágazataiban jártasságát, és tapasztalatomból tudom azt is, miszerint bár grófnak született, mégis demokratább az emberekkel érintkezésében, és a dolgozni tudó s akaró tiszta jellemű emberek becsülésében, azok születésére való tekintet nélkül, mint sok nem gróf, ki azért demokratának kiáltja magát.

Kérem legyen szives ezen soraimat lapjába fölvenni, melyeket nem kegyvadászatból s nem is azért írtam, mert a gróf jelenleg is megyénk főispánja, de írtam az igazság érdekében és azért, mert bennem s hozzám hasonló éltésbek keblében fájdalommal érzett kelt némely lapoknak az ország legfőbb emberei irányában kiméletlen modora, kiket gyakran biztos adat hiányában is rágalommal s nyers kifejezésekkel könnyelműen pellengéreznek.

Oly annyira bőviben vagyunk-e a gyakorlatias felfogású tapasztalt embereknek? hogy a haza szolgálatában még élőköt netaláni gyengeségeik miatt (s ki nincs e nélkül?) sárba tapodhatjuk? holott tévedéseikre kiméletesen is lehetne figyelmeztetni.

Kiváló tiszteletem kijelentése mellett maradtam Kassán, oct. 7-kén, 1869.

Alázatos szolgálja

Teleky Péter,

Abaujmegye másod alispánja.

Népnevelés.

Szamosujvár, oct. 1. 1869. — A doboka megyei iskolatársaság folyó év sept. 22-kén tartotta Szamosujvárt első gyűlését, melyet főtanfelügyelő Kethely József következő beszéddel nyitott meg: Üdvözlöm, benső örömmel üdvözlöm önöket uraim! kiket a tanügy körüli buzgalom s érdekeltégük mellett e nemes megye képviselőiténak s részben a vallásfelekezeteknek megfistelő bizalma küldött ide; leróni egyfelől a mult iránti súlyos tartozásainkat, másfelől mint bizományosai a jövőnek lelkiismeretesen erélyes tényezők lenni egy új, de kihatására nagy horderejű intézmény meggyökereztetésében.

Mi engemet illet, tekintve a feladat nagyságát és fontosságát, tehetőségem parányisága érzetében tartozkodással foglalom el e helyet, de teszem azt nem önfelreimerésből, nem elbizakodásból, hanem azon meggyőződésben, hogy midőn akaratom mindenségét, életemet viszem ez ügynek, hazáim, polgári kötelességemet igyekezem teljesíteni, s teszem azon hitben, hogy önök buzgalma és bölcsesége nem személyem csekélységéért, de azon ügyért, mely a nemzet, az emberiség ügye, erkölcsi — s épen ezért erős — támasz leend a feladat megoldásában.

Feladatunk pedig: érvényesíteni a nemzet által az 1868. évi 38. törvényczikkben kifejezett azon szándokot, hogy az összes népiszkolai közoktatás akként rendeztesék, hogy az a nép művelődésére s gyakorlati életfoglalkozására áldásos befolyást gyakorolhasson, s hogy gyorsan a fejlettség azon fokára emeltessek, melyen a népiszkolai közoktatás a jelenkor művelt államaiban van.

Ha tekintjük az akadályokat, melyeket egy új intézmény létesítése elébe rendesen a hagyománnyal öröklött, s tán ép azért gyöngéden ápoló előítélet, sokszor az ügy iránti érdektelenség, vagy kegyeletlen jogféltékenység gúrdit, legyen bár lényegében az legüdvösebb is, szembevetni e feladat nehézsége, s nagyságát növeli annak jelen szomorú, elhanyagolt állapota. S nekünk mégis nem lehet eléggé sietnünk;

mert ha a görög történelemben az ő, vagy pelagok utáni kort hős idöszaknak nevezik, hős jellem és tények levén azon központ, mely körül a görögök élete forgott, a jelen század az emberiség történelmében bizonyára a haladás korának mondható.

A középszázadok uralkodó eszméi a tepeedés, a kijelentésbeni megnyugvás helyébe az új kor a gondolkodás, az észlelés tanát állítván fel, nagymértű hódítást tett az igaz, a jó, a szép főséges fogalmait, vagyis a morál, a szellemi élet, s anyagi tökéletesedésre vezető ismeretek utáni törekvése.

E törekvés teremti a tudományt, az ipart, a kereskedelmet.

S ha azon eredményt, melyet az újabb korban a természeti s erkölcsi erők eme törekvései ekkor előidéztek, elfogulatlanul ítéljük meg, attól la haladási jellege meg nem tagadható.

E beismerés hatása alatt ma a világ minden művelt államaiban a közművelődés eszméje nemcsak egyetemes hang mindazok ajkain, kik a nép javát elkövetik és szívókból hordják, de egyetemes a törekvés is, azt előmozdítani.

Nagy lelkesedéssel — mint mikor egy életért — szállnak versenyre a közoktatás terjesztése körül majd mindenütt, a legnemesebb eszelekvés fejlődött ki, úgy hogy ma alig van állam, mely azt legkomolyabb feladatának ne tűzte volna ki, s természetesen, mert e kornak a demokrácia, szabadság, függetlenség, nemzeti lét és állami önállóság a jelszavai, s a főszékes eszmék valószínűsége, léte, jövője a műveltségben van.

E haza népei is megértették, hogy perfectiora vezető irányunk többé a régi századok irányára nem lehet; hogy tudomány és szabadság legbiztosabb vezetői a tökéletesedésre, úgy mint az állami létre; hogy a tudomány és szabadság kölcsönös hatásával vannak egymásra, hogy míg a népek műveltsége, fejlett eszelmi képzettsége legerősebb biztosítéka a szabadságnak, addig tudatlanság, elmaradás gyakran veszélyezteti azt; megértették, hogy „a szabadság, a jogegyenlőség élvezetét nem csak a törvény adja meg, de a személyes képesség is”; azért a történelmünkben korszakot alkotó 1848-iki országgyűlés, midőn az emberiség legeszebb jogait proclamálta, igyekezett legott gondoskodni azok biztosítékáról: a népnevelésről.

Azonban a közbejött szomorú események e nemes törekvést — mint még sok annyit — hosszú időre megsemmisítették.

Az 1867-es országgyűlés, mint az 1848-ak hagyományosa, az önkormányzat visszaállítását, melyet közjogi sorvasztó harcától menekedve, belereje fejlesztésére térhetett át, törvényes intézkedés által igyekezett oda hatni: hogy a közoktatás nálunk is akként rendeztesse, hogy az a jelenkor művelt államaiban előhaladt közművelődés színvonalára emelkedhessen.

E cél elérésén a törvény a társadalom minden tényezőit felhívta, mert valamint a napsugarainak összpontosítása fejt ki a legnagyobb meleget, úgy a tényezők összehozása a legbiztosabb eredményt.

Följogosított egyeseket, úgy mint társulatokat az állam érdekeinek megfelelő iskolákat felállítani, s megengedte a létezőket fentartani.

Szentesítette jövőre a hitfelekezeteknek tanintézetek felállítását s fentartási jogait, a tanítási irány és szellemre, a párra, melyet a nép oly tálatlanul nevezett el „Capuzino Asino”-nak. E jelenleg Rómában általánosan ismert és népszerű, idegenek és bennszülöttek mulatnak rajta. A kapuczinus minden reggel ajtóról ajtóra jár számárával koldolni: nem járnak alázattal, összegörnyedve, hanem a lehető legmulatságosabb módon koldulnak. A kapuczinus magas, barna, szakállas és erőteljes férfi; a számár nagy, jöltartott, vidor természetű, s okosságát dicsérik, már t. i. a mennyire okosak lehet egy számár a római kapuczinus kolostorban; a számár barna szőrű s így lehetőleg alkalmazkodott a rend egyenruhájához.

Reggel 8 óra felé hatalmas számárorrítás gyűjtí az ablakokhoz a Piazza Barberina lakosait, mert ekkor nyargal elő az ismert kolostor kitért kapuja alól a számár; a hátára tett két kosár magára szűkíti s így reptül az utána iramló kapuczinus csuhája is. Ujjongva szaladgálnak, egymással versenyezve a Via Felice-n lefelé s legelőbb a jobbra eső, egy püspök házában lakó asztalos előtt állanak meg, hol mindig pár hasáb tűzfát kapnak a koldulók. Néha az itt lakó idegenek is le-le dobznak egy-egy pénzdarabot, de még soha sem szedte fel azokat a kapuczinus. E tájon lakik egy bolondos művész, ki csak azért költözött ide, hogy a kapuczinus koldulásra kivonulását minden nap láthassa; naponta telekacagja a hasát rajta, a mi nem is kerül nála sokba, mert oly vékony, mint egy orsó.

A kapuczinus elkezd játszani a számárral. Kezeit hátrateszi s leostigyesíti fejét; a számár egyelőre hasonlóan leostigyesített fővel halad mellette; hanem a gondolkozás nem szenvedélye s némileg

befolyásától független választását, szóval teljes önkormányzatukat az egyházakozségeknél meghagyta, csak miután a közoktatás ügye, a nemzet léte, tehát az állam ügye, a hitfelekezeti iskolák körül anyai jogot tartott magának fenn: felügyeltetni, nehogy a tanzsabadság czége alatt semmire taníttassék, s hogy a tanhelyiségek a közegészségi követelményeknek megfelelőjenek.

Biztosította a nemzetnek is autonómikus befolyását ezen intézményre, a törvény rendeleteinek végrehajtását a nemzetre, a bizottmányokra, hitfelekezetekre, s ezek küldötteiből alakult iskolatanácsokra bízván.

Midőn tehát a társadalom minden tényezőit összehívta, általános érdekeltséget akart előidézni, s üdvös versenyt, előmozdítására a közművelődésnek, mely jelen haladási korszakban alapja bármely állam fennmaradásának s jövőjének.

Mert egy állam népének műveltsége egyszerűen hőmérője állami képességének, s ma, midőn új államalakulások történnek közöttünk, e tapasztalás nagy horderővel kell hogy bírjon nálunk is.

A történelem — mely pedig összekötése a múlt és jövőnek — a gondolkozó népek számára megdöbbentően szomorú példákat tartott fenn, hogy azon nép, mely más államok rokonszenvére állapítja nemzeti s állami életét, gyakran önmagát csalja meg.

Letűnt, vagy még sorvadó népek sorsa újmutatás lehet nekünk arra: hogy nemzetek léte legtöbbnyire saját belerejében lelheti fel létének biztosítékát és jövőjét.

S a historia lapjain eme föntartott és soha sem felejtendő tanon kívül nekünk még azt is meg kell komolyan fontolnunk, hogy azon népnek, mely e földet lakja, s melyet e nemzet erénye 1000 évig föntartott, azon népnek, mint a múlt századokban volt, úgy a jövőben is specifiussá küldetése van; akkor ör volt, jövőben missionarius kell hogy legyen; akkor megvédte a kereszténységet, s ebben a lelkszabadságot, jövőben terjesztenie kell a polgárisodást, a közművelődést, s ez által a polgári szabadságot.

S hogy a feladatot — melyet e föld ad — megoldhassa, ezredéves diós erényéhez hozzá kell szereznie az új kor nem bálált hozó, de életet adó fegyverét — a tudományt.

Erre pedig még kevés tényezővel rendelkezhetünk, s a kevésben is nagyobbára hiányosokkal a kor követelményeivel szemben.

Tanítóképezdénk nincsenek, s képzett magvető nélkül még a legjobb mag sem vettethetik széleszertén el; sok helyütt még iskolánk sincsenek, s a létezőknek vajmi kevese felel meg a kor igényeinek még közegészségi tekintetben is. Tehát iskolák állítandók, vagy átalakítandók, mert a közoktatás alapja: jó iskola és képzett tanítók.

S ha megyei tanügyünk jelen állapotát tovább beható tanulmányozás tárgyává tesszük, fájoan győződünk meg: hogy a tankötele sünk fel-

nél kevesebbje, s a leányoknak egyharmada sem jár iskolába, s ha leszámítjuk is azok számát, kiket szegénység tart vissza, még mindig jelentékeny száma marad fenn azoknak, kiknek a szűlei és gyámi indolentia, vagy öröklött előítélet nem nyitja fel a tudomány csarnokát.

Itt is, mint mindenütt, tennünk kell; de itt is, mint mindenütt, az ész, a kapacitatio fegyverével kell hódítanunk, mert sokszor a nép nem eszmékhez méltó kegyelettel, s megrögzöttséggel ápolja az előítéleteket, s csak a meggyőzés fegyverével kivívott szellemi foglalás biztos és tartós.

Ide hatni, közvetlen feladatunk uraim!

S ha kivált anyagi megoldását tekintjük, s ha néptünk szegénységét, s azon körülményt is számításunkból ki nem hagyjuk, hogy új államháztartásunk nagy terheket rótt reánk, megdöbbentő a helyzet, való, igaz!

De e nép, mely nemes, magas szeszeméért annyiszor kész volt vérét és vagyonát áldozni, ha megérti, hogy a törvény ez intézmény felállítását, a közoktatási rendeletek végrehajtását kezébe téve le, kezébe tette a hatalmat saját sorsa felett rendelkezni, ha megérti, hogy nemzeti léte, polgári szabadsága függ ez intézmény felállításától, ha megérti: hogy jövőben azé a föld, kié a műveltség, e nép szegénysége dacára is kész leend a századokon keresztül öseink által reánk hagyott hazafiai erények egyik legdicsőbbikére: áldozattal is előmozdítani, a gyakorlati életnek, a kor követelményeinek megfelelő közművelődést, s ennek alapjait a megyében is mielőbb jó iskolákat állítani.

Erre közreműködni, felvilágosítani a népet, érdekeltté tenni saját és hazája érdeke iránt a feladat, melyet önkre bízott a nemzet.

S önk ügybuzgalma s honszeretete elég kezeség a megoldásra. Önk honszeretete a közélet, a társadalmi éretn és mindenütt megleendő mindent, hogy e megye is jó iskolák felállításával mielőbb hozzájáruljon a nemzet jövőjének megállapításához.

E hitben, e reményben van szerencsém e nemes megyének a közművelődés érdekében első alkotmányos közgyűlését ezennel megnyitni.

E hatásos beszédre Felszegi Samu és Barbalovich Alpm (esperes) urak feleltek, mindketten élénken üdvözölve a nevelési törvényt, mint korszakunk átalakulása egyik nevezetes tényezőjét s bizalmat nyilvánítva a kormány által e tértre meggyénk számára kinevezett vezető elnöknek. Felolvastattott az illető miniszteri utasítás, megválasztottak jegyzőül Török Péter és Pap László tanács- tagok, letétetett a törvényszabta eskü s alakítottak öt öt tagból álló három szakbizottság, kettő a két megyei kerületbeni elemi, harmadik az összes megyei felsőbb iskolák jelenlegi állásáról a közelebbi tartandó iskolatanács elibe adandó adatok beszerzése s az ezek érdekében teendő iránti véleményezés végett; továbbá egy 15 tagból álló bizottság, melynek feladatát tűztetett ki a megyében létrehozandó népevelési ügyetek felől tervet dol-

márral. Ezáltal a társaság vidorabbá lesz ugyanyira, hogy szintugy nem illik az olvasó és brevium a vén gyermekek kezébe. Ha az arczokat rendre vizsgáljuk, észreveszszük, hogy különös társaságba jutottunk. Már az öltöny, a szakáll, a kor, az eles vonások fölkeltek a tudvágyat; de vannak feltűnő arczok melyekre a múlt különös bélyeget nyomott. A nagy többség ugyancsak az olasz paraszt arczjellegét tünteti elő, melyet az örökös olvasomondás még inkább elbújtott; ezeket a resztelkedésre vágyódás hozta ide, mit Rómában a nép közt uralkodó mély vallásos érzületnek neveznek el.

Azonban azokat a különös arczokat nem mindig az édes semmittevés óhajta hozza a kolostorba, hanem a sors koczajátéka, bizonyos viszonyok, életunság s ellenségeiktől való félelem. Olaszországban minden mozgalom után megnyitnak a kolostorok kapui a menedéket keresőknek. Amott ama férfi a széles vállal, szürkés szakállal és kis éles szemekkel tanuskodhatnék erről. Néhány év előtt sokat emlegették az ő nevét az Abruzzokban, e brigans főnök rémületet terjesztett Nápoly kapujáig fiával, ki itt e társaságban a legifjabb s labdázással mulatja magát. Mellette áll egy szürkés szakállu férfi megkövült arccal; ez senkihez sem szól, s csak akkor villan át arczán egy keserű mosoly, midőn a Capuzino Asino valamely nagyon mulatságos esetet beszél el. Ha ez ember beszélne sorsáról, még a mellette ülő brigans is elbámulna. Mondják, hogy egykor nagy emberbarát volt, egész vagyonát feláldozta arra, hogy Braziliában telepet alapítson a szerencsétlenül járt kivándorlók számára; de a vállalat megbukott, ő maga eltévedt az őserdőkbe; elveszettek hitte mindenki, midőn Afrika belsőjében tűnt fel ismét angol hithirdetők közt, kikhez csatlakozott vala; itt a jésuiták kezébe esett, s mint ezek hű eszközt lehetett találni a „vén bárót,” mint őt ma is nevezik Rómában — ma Arabiában, vagy Kis Áziában, holnap a Ganges mellett, vagy Amerikában. Járt otthon, Észak-Németországban is, hol bátyja miniszterkedett, s hol nem akarták vagyona megmaradott részét kiadni, valósintleg azért, hogy Péterfillel csinál belőle. Rómában azt beszélnek, hogy a „vén bárót” annyit jár polgári ruhában, mint csuhában, s hogy mint „belső missionarius” proselytákat gyűjt az idegenek közül. Egészen más személyiség az a

gozni ki. Végül meghatározott Szék városát fel-szólítottatni, hogy magát a megyei iskolai tanácsban jövőre képviseltesse.

Ez alkalommal csak a megyei közvéleményt hiszem nyilvánítani, midőn állítom, hogy itt a „M. Polgár”-ban Kethely József ellen megjelent kifakadások általános visszatetszése tállatnak. Valóban csaknem megfoghatlan, miként juthatott éppen ő az annyira szenvedélyes látszóval irányzott czéltáblasághoz, ő, kit szerénysége, becsületessége, hasonlithatlan család puritanizmusa, tiszta értelme s szorgalma csaknem akarata ellen emeltek baráti vállain a megérdemelt kitüntetésre, s a min minden ismerője csak örvendeni tud.

Végül több baráti által osztott azon tanács- hoz, hogy az igaztalan rágalmakat számba ne vegye, az éppen előttem nyitva álló könyvből pótlékul kirom a török közmondást: „A ki minden utána ugató kutyánál megáll, hogy követ hajtsón rá, az soha sem éri el utazása célját,” s még felül ráadásul: „Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.” S. J.

Telekkönyvi oktatás.

(Megtartott Magyar Laposon szeptember 23-án a helyszínelés megkezdése előtt.)

Erdélynek az anyahonnali egyesülése következtében, egyik főnyereménye kétségen kívül a hiteltelekkönyvek behozatala volt, mert hogy hazánk az absolutismus ideje alatt mennyire mostoha gyermeke volt a birodalomnak, nincs miért selet színekkel fesssem, ... azt mindnyájan keservesen éreztük.

Ma már sok minden megváltozott, mióta egy atyáibb kormány kezeli közügyeinket. A magyar állam életre, a vaspályák kezdik kiterjesztetni áldáshozó karjait hazánk földjére, folyóvizeink szabályozása előkészítették, a még fennmaradt urbéri viszonyok megszüntetése országosan kimondott, az igazságszolgáltatás nevezetes reformokan megy át, mindenütt munka, mindenütt új élet mutatkozik. S hogy a nemzeti jóllét megalkotásához szükséges eszközök közül semmi se hiányozzék, a magyar miniszterium által, a hiteltelekkönyvek Erdélybe hozatala elrendeltetett.

Magyarhonba már egy pár évtized óta hozattak be, s azóta a pénzforgalom, a föld becsese tetemesen emelkedett, s azért nem lehet eléggé üdvözölni a kormány azon intézkedését, hogy azoknak behozatalát elrendelte. Ezen telekkönyvek szerkesztése végett vagyok t. birtokosság M. Laposra kiküldve, s minden igyekezetemet arra fogom szentelni, hogy a m. kormány ezen közjóra célzó intézkedését a legnagyobb pontossággal, és lelkiismeretességgel végrehajthassam, de ezen célzt csak úgy érhetem el, ha a t. birtokosság igyekezetemtől becses közreműködését megtagadni nem fogja.

Hogy a t. birtokosság előtt is ismeretes le-

száraz, magas termelt amott az udvar szögletében, hosszú szakállas és talárja dacára meglátszik rajta az angol; azt állítják, hogy e különös szentel az unalom hozta a kapuczinusok közé: az egész világon unatkozott, most a kapuczinusok közt akarja ezt elpróbálni. Azt az ifju urat, ki a briganssal játszik, ilyesmi nem bántja, szeméből az élvágy villog elő, fennhéjázó módon beszél, sőt oly szitkokat ejt ki száján, hogy a „vén bárót” nem egyszer felé fordul halottias arczával. Ez ifju uraságon némi katonás külzsin látszik; nem régóta van kolostorban, s csak azért ült fel a barna ruhát, hogy a tarkát levelesse. Novitius volt Veronában, midőn e város Olaszországhoz csatoltatott; az ifju királyság egy vélekedett, hogy az erőteljes ifjunak jobban illik kezébe a musketa, mint a brevium, a fiatal meg úgy gondolta, hogy ily föllevések ellenében Rómában lehet oltalmat keresni. Egy évig becsülettel szolgált a hazának; de midőn egyszer igen közel küldék az örök város büköréhez — a haza és kapitánya nézhetek utána. Amott til a Borubonok egyik hibe, azon öreg úr a jól gondozott szakállal és fehér kezekkel; egy ősi napolyi családból származott s egész vagyonát feláldozta királyáért (mások szerint szeretőre költö el), most azért imádkozik, hogy illő hely jelöltessék ki számára az égben.

Azt lehetne hinni, hogy egy ily vegyes társaságot csak a nyugalom szükségének érzete tarthat össze; — épen nem, itt is kitűnnek a szenvedélyek. Ilyenkor a „finomabb” elemek visszavonulnak czelláikba; a durvabbak két-három pártra oszolva kedélyesen pahalgatják egymást lent az udvaron és a folyosókon. Csak az angol nem tágit az ő állomásáról, ez őt mulattatja. Midőn azonban a kedélyes mulatság tetőpontra ért, egy befolyásos egyéniség int a Capuzino Asino-nak, s ez hosszú fülű társával együtt föllep a szinpadra. A számár és a kapuczinus eszeveszett módjára rugnak, ütnek mindenfelé, s a verekedő barátok minden oldalra elmenekülnek. Erre mondják a „Piazza Barberina” lakói: a számár állítja helyre a békét a kolostorban. Ezáltal az érdemes pár többet is használ a jó ügynek, mint a reggeli kolduló me-nettel.

(Az „Ung. Lld.” után.)

TÁRCZA.

Olasz csuhában.

III.

A kapuczinusoknál Rómában.

Azok az idegenek, kik a közelebbi évek alatt mulattak Rómában, kivált ha lakásuk a Fontana Trevi-től Trinità di Monte-ig terjedő városrészben vala, bizonyynyal emlékezni fognak a számárral járó kapuczinusra, a párra, melyet a nép oly tálatlanul nevezett el „Capuzino Asino”-nak. E jelenleg Rómában általánosan ismert és népszerű, idegenek és bennszülöttek mulatnak rajta. A kapuczinus minden reggel ajtóról ajtóra jár számárával koldolni: nem járnak alázattal, összegörnyedve, hanem a lehető legmulatságosabb módon koldulnak. A kapuczinus magas, barna, szakállas és erőteljes férfi; a számár nagy, jöltartott, vidor természetű, s okosságát dicsérik, már t. i. a mennyire okosak lehet egy számár a római kapuczinus kolostorban; a számár barna szőrű s így lehetőleg alkalmazkodott a rend egyenruhájához.

Reggel 8 óra felé hatalmas számárorrítás gyűjtí az ablakokhoz a Piazza Barberina lakosait, mert ekkor nyargal elő az ismert kolostor kitért kapuja alól a számár; a hátára tett két kosár magára szűkíti s így reptül az utána iramló kapuczinus csuhája is. Ujjongva szaladgálnak, egymással versenyezve a Via Felice-n lefelé s legelőbb a jobbra eső, egy püspök házában lakó asztalos előtt állanak meg, hol mindig pár hasáb tűzfát kapnak a koldulók. Néha az itt lakó idegenek is le-le dobznak egy-egy pénzdarabot, de még soha sem szedte fel azokat a kapuczinus. E tájon lakik egy bolondos művész, ki csak azért költözött ide, hogy a kapuczinus koldulásra kivonulását minden nap láthassa; naponta telekacagja a hasát rajta, a mi nem is kerül nála sokba, mert oly vékony, mint egy orsó.

A kapuczinus elkezd játszani a számárral. Kezeit hátrateszi s leostigyesíti fejét; a számár egyelőre hasonlóan leostigyesített fővel halad mellette; hanem a gondolkozás nem szenvedélye s némileg

sejti, hogy ezt társa is csak tettei. A számár meg-rángatja a barát kápiját s füleivel reá kopint a hátára és karjaira; de a jámbor ember nem lát, nem hall, mire a számár egyet lök rajta az orrával; ez sem használ, a számár azonban haragos lesz, úgy rohan melléje, hogy a kosár oldalába ütődik, mintegy komolyan figyelmezteti: ne bányék vele oly fitmálólág. A kapuczinus, mintegy figyelmeztetésül, hogy a tiszteletről ne felejtkezzék meg, jól pofon üt. A jó barától kapott poflvas nagy hatással van a számárra; megáll, szétveti a négy lábát s elkezd számár módon jaggatni, így csak egyszer tesz napjában és csak akkor, midőn a pofont megkapta: sértett büszkesége sir vérkönnyeke! Ezalatt a kapuczinus 30 lépéssel megelőzte a számarat, barnájának jaggatására megfordul s kihűz kapájából egy kövér, szép káposztalevelet, s azt diadalmasan forgatja kezében. E mozdulat megoldja a számár-fájdalom titkát s a füles oda vágat, hogy megküzdjen a lapu elnyeréseért; ez is több nehézséggel jár, de végtére mégis megkapja azt a hosszú fülű. Ez csak egyike azon mutatványoknak, melyeket a barna úr szokott társával előadni; ha mindketten jókedvűek, egészen más dolgokat művelnek, mire az emberek mindenfelől gyűlnek. A számár nagyon ragaszkodik az ő barátjához, s azt állítja, hogy nagyon goromba szokott lenni, ha amaz elutasítja, vagy bántják. Ez utóbbi ritka eset, mert mindenki tudja, hogy csak formáság a koldulás; a kapuczinus elveszi a darab száraz kenyert ép úgy, mint a fadarabkát, s közönyösen dobja a kosárba, klastroma nem szorult koldulásra; meggyőződhetünk erről, ha a Via Felice-n át ama kapuig kísérjük. Róma legnagyobb kapuczinus kolostora előtt állunk, melyben 800 ember lakik; a számárral kolduló barátunk tehát mindennap meg kellene cselekednie a kenyerekkel és halakkal tett csodát, ha e sok fő hasát csak némileg is ki akarná elégíteni; de ő erre nem is gondol, hanem a kosarakat a ház egyik szögletébe üríti ki, honnan a gyűjtéleket elviszik a klastrom szegényei, Rómában minden kolostornak vannak ily koldusai.

A kolduló kapuczinus társai köréhez közelit, kik az udvaron és a kertben csoportozatokban üldögélnek; el kell hogy beszélje a mai nap élményeit, s egy némely mesterfogást ismételi a szá-

gyen azon cél, melynek elérésére becses közreműködését felkérni szerencsés voltam, röviden elő kívánom adni a hitellekkönyvek célját és hasznait.

Az urbériségi megszüntetésével, a földbirtoknak az üsítés békéből lett felelősségével minden birtokos, földbirtokosnak korlátlan jog ura lett s ez által vált lehetővé a hitellekkönyvek behozatala, melyeknek célja: a „tulajdon-jog” megalapítása, s a törvények védelme alá való helyezése.

A hitellekkönyveknek 4 alkatrészei vannak.

1-ör A telekkönyvi jegyzőkönyvek, melyek 3 lapra vannak felosztva, és A, B, C, betűkkel jelöltetnek. Az A lapon a birtokos tulajdonjog címze és birtokának egyes részletei, azon számokkal megjelölve, a mint azok az adószorozati földkönyvben előfordulnak, mivelési ág, térmérték, osztály és tiszta jövedelemmel együtt, ezért a birtok-állapot lapjának is nevezetetik. A B lapra a tulajdonjogra vonatkozó megjegyzések iratnak. A C. vagy terhek lapjára pedig, a mint a lap neve is mutatja, a terhek jegyzetnek be. Illyenek: a női hozományok, örökségi osztályrészek, életjáradékok és kikötmények már a helyszínelés alkalmával is — mind két érdekelt fél beleegyezésével — felvehető.

2-ör A vázrajzok, a birtok részleteket világítják szerinti fekvésük szerint a valódi szomszódok kiutestetésével egy ábrázolják, hogy a kérdéses birtokrészlet azonosságához kétey no férhessen.

3-ör A részlet lajstrom, mely kimutatja melyik birtokrészlet, minő mivelési ággal bír, és melyik telekjegyzőkönyvben fordul elő. A részlet lajstrom a vázlatok kiegészítő részét képezi, és a vázrajzokba felvett részletek mivelési ágára, birtokossá néve utmutatással szolgál. Végre

4-er A betűsorozatos névlastron, melyben minden birtokos neve, a könnyebb feltáráshoz okából betűsorozatba szedve feltalálható, a név mellett száma azon jegyzőkönyvek, melyben a birtokos jogezime s birtokállapota benn foglaltatik.

Mindezen munkákat a helyszínelő bizottmány szerkeszti pontos helyszínelés után.

Elmondom röviden azt is, mi a helyszínelés?

A helyszínelő bizottmány, a birtokosság által választandó bizalmi férfiak társaságában, minden birtokos házához elmegy. A telekre és házra vonatkozó jogezimet megalapítja, és a telekjegyzőkönyvbe bejegyzi, a telek világítják szerinti fekvését lerajzolja. Ezt folytatja a belsősegen egész határon keresztül az utolsó földrésztől. Ezért szükséges, hogy az érdekelt birtokos minden földrésztől személyesen vagy biztossá által megjelenjen, birtokviszonyait előadja, s földrésztől határait kimutassa, hogy azokat a helyszínelő bizottmány pontosan felvehesse, s elkerültesse a tévedések, melyek kiigazítása később a birtokosnak sok költségbe és fáradságba kerülne.

(Vége következik.)

Vidéki levelezés.

Brassóvidék, oct. 4-én, 1869. — E vidék egy hét óta mozgalmas, sőt, mondhatni, izgalmas napjait éli; alig egy hete lépte át e vidék határát országos hírt közlő kedvességű, mindenkitől tisztelt oktatásiügyi miniszterünk: b. Eötvös József, a kire valóban büszke lehet e háza, hogy fának vallja, mint a villám, mely még a világlatant is hatással tölti el, úgy járta át a közlekedő magas vendég előhíre még a hitetlen kételkedet is, annyira, hogy, mint Saul az előtte leggyűlöltebb isteni lény képzelet látására földre esett, kérdezve: mit tegyek Uram? úgy itt is a leghidegebb, a legkétkedőbb keblek is, az önmegadás érzetere tervo, készeknek látszóttak a legtisztább hódolat nyilvánítására. És ez nem valami különös az előtt, a ki miniszter ő exaltációját csak egyszer látta, igen, mert az a leereszkedő, vagy is inkább mindenkit fölémelő eljárás, ez több minden magnetizmusnál.

Brassóból — mint a „Közöny” már említ — négy faluba is kirándult Molnár Aladár kedves tanácsosa és Réthy Lajos tanfelügyelő ő mgok környezetében, a kinek különösen köszönheti négy falu ezen ritka szerencsét, a hol is szinte minden iskolát megtekintve, s a leendő négy osztály elemi iskola felől biztató reményt hagyva, tért vissza Brassóba, s onnan még az nap tovább.

Mozgalmas napokat él e vidék, mert az annyira várt restauratio, itt most vette kezdetét, s ezek a napok lesznek azok, a melyeken a szabad választás rostája sokakat ki fog hullatni; de abból az ó-búzából mégis csak fog maradni, mert mi itt szük világban élünk.

Szintén mozgalmas napokat szül a beállott sorozás is; csakugyan, úgy látszik, hogy most nem oly zaisros monopol, mint régen, hihető, sokan fálják azt; mit is okozódik az a magyar kormány? az az új honvédelem? ezt a búszosfakat meghagyhatta volna a minapi status quo-ba, Izrael számára, hanem azért hihető, hogy nem szaradt ki ez a forrás úgy, hogy ha nem foly is, de legálabb ne csepegne.

Élénk mozgalom tapasztalható az egyházi ügyekben is; mire való is az a sok iskolai zék? iskolai tanács? tanfelügyelő? sat. utóljára még ezek fogják ezt a szép hazát forradalomba keverni; hisz ezeknek már csak közlekedők is mozgást idéz elé, mint Péter árnyéka; úgy van, mert már Hétfalu szinte általán készül a községi iskola zászlóvivőjéhez szegődni; s az a veszedelmes bácsfalusi magyar nép, tizes papjával már desztált; Krizba meg ennél is többet tett, mert ott a magyar s román nép karöltve tette meg azt a csodalepést, hogy egyházi hatóság közvetítésével nélkülözve degradált iskolát; no már ez mégis sok; de hiába, a példa ragad, mert mind ezt Hidvég gonosz népének magaviselete idézte elő, ugyanis ezek nem állottak, minden közeli előpélda nélkül, román és magyar együttesen, kikáltani, hogy nekik több felekezeti iskola nem kell, hanem ők együltt üsszetartva kívánnak egy hatalmas községi iskolát felállítani; a mire viszont ezeket is még hallatlanabb eset üssztüszte, t. i. akadt ott egy bizonyos nagy úr, a ki vele születt hazafias üssztüszte most is követve, ennek a népnek községi iskolára egy szép telket s még sok egyebet is ígért; no már csak ugyan itt körülbelől hallatlanság ily vesztegetést tenni, hisz arra a telekre jól rá fért volna az ezután leendő birkanjy tovább is pásztoraik alatt; de hiába, ezek a tanfelügyelők lótnak, futnak mindenfelé, s ez a magyar kormány mindenbe belésszól. De legalább a testvér szász népnek békét kellene hagyni, hisz ők úgy is megmondták, hogy nekik nincs szüktségük senki tanfelügyelőjére — éljenek kedvükre. A románok meg, no ezek meg éppen bízhatók abban fognak mozogni, hogy eddigi tengésükből kiszabaduljanak, ezt pedig legkönyebben úgy érik el, ha a tanfelügyelőhöz mentől többször közel járnak. — Tehát mozgás az egész vidéken, s ez így jó, mert a henyé tespedés nem kevesebb, mint halál. Szemerjay.

Napi hírek.

— Gr. Mikó Imre közlekedési miniszter s városunk közszertetben álló országgyűlési képviselője, a gyula-fejérvár-arádi vasútvonalon a fővárosba visszautazott.

— Az erdélyi részeken október 10-ig lefolyt sorozás eredménye a beküldött hivatalos adatok szerint: a sorhadhoz 3023, a póttartalékba: 291, és a honvédséghez 4025 ember.

— „A magyarok őselei, hajdanokori nevei és lakhelyei eredeti őrmény kútfók után” című munkám előfizetői és aláírói megnyugtatóra jelentem, hogy a munka sajtó alatt van s rövid időn meg fog jelenni. Az eddigi késedelmezés hatalmában nem áll okok miatt történt. — Egyébiránt a részvét és pártfogás hiánya mellett, mely az aránylag csekély számú megrendelésekből ítélve, a munka iránt nyilvánul, az csatis úgy láthat most is világos, ha a szellemi áldozat, munka és fáradság után, melybe annak előállításra került, magam hozom az anyagi áldozatot is a nyomtatási költségek fedezésére. Előfizetéseket és aláírásokat 3 ft 50 kr példányára még mindig elfogadok. A szerkesztőségeket kérem e soroknak lapjaikban helyt adni. Lukácsi Kristóf, plébános.

— A Skene-e-onstiummal kötött szerződés folytán a hadsereg ruházati főbizottságának felosztása megkezdett. A munkálatok részenként beállítottak, a bür s más anyag elkészítése ugy intéztetik, hogy ez év végéig egészen megszüntethessék. A kész darabok átadatnak a csapatoknak jövő évi illetményük fejében.

— A magyar tudományos akadémia részéről, Czartoriski László herceg nemes áldozatkészsége folytán, ezer o. é. forint jutalom tűzetik ki, következő történelmi kérdésre: „Adassék elő, kivált történet-philosophiai szempontból, a lengyel kútfók felhasználásával is, története mindazon érintkezéseknek, melyekben a magyar és a lengyel nemzet politikai s különösen mivelődési tekintetben egymásra kölcsönösen hatott.” Beküldési határral 1872. december 31 ke. A pályanyertes mű szerző tulajdona marad. A pályázatnál az akadémia „általános szabályai” megtartandók. Kelt Pesten, a m. tud. akadémia 1869. jul. 26-án és okt 4-én tartott üsszes üléséből. Arany János titoknok.

— Napoleon császár okt. 7-én délután meglátogatta a kiállítást az iparpalotában. A társulat elnöke által kísértetve, végigment a karzaton, több iparossal beszélgetett s másfél óráig időzött a teremben. Este felé visszatért St. Cloudba. 8-án délen Károly rumen fejedelmet fogadta. Az utóbbi kíséretében voltak Philippesco udvari marsall s Strat és gróf Vranas urak, kiket azonban nem bocsátottak be a császárhoz. Károly fejedelem incognito utazik s a Hotel de Bristolba szállt. Nem igaz tehát, hogy őt itt magasabb fokú etikettel fogadták, mint az egyiptomi alkirályt.

— A „Páris” című francia lap írja, hogy Eugenia császárné Velencéből pápa ő sentségéhez sajátkezűleg írt levelet intézett, s hogy környezetében azt vélik, miszerint a legszigorabb incognito Rómát is meg fogja látogatni.

— A honvédkerületi parancsnokok folyó hó 15-ére Budára üssze vannak hivatanácskozására.

— Számos eset volt már arra, hogy olyanok, kiket a honvédséghez besoroztak, a közs-

hadsereghez kívánczokztak átlépni. Egy újabb rendelet szerint ily áttételek nem lehetségesek többé, mihelyt a sorolás megtörtént. Sorolás előtt azonban mindenki kinyilatkoztathatja ebbeli szándékát.

— A helybeli honvédkerületi tanosztálynak első üsszeosztálya f. hó 9-én (szombaton) tette le a gyakorlati vizsgát. Az alig 15 napos honvédek Graef tábornok teljes meglegedését vírták ki. Az eredményt fölég alhadnagy Jeszenszky István fáradságos tevékenységének s az üsszeosztókai szelid, de kötelességszerű bánásmódjának köszönhetni, kit is ezért a tábornok a legénység előtt dicsért meg.

— Azt a kalandos hírt beszéli a P. N. hogy Madarász József és „pártja” nov. 14-re országos népgyűlést akarnak Pestre üsszezehívni, hogy ott a nemzet a mostani kormány ellen nyilatkozzék.

— A földmívelés- és kereskedelemügyi miniszter köriratban tudatja a hatóságokkal, hogy mintán a múlt téli statisztikai tanfolyam elég sikerrel fejeztetett be, gondoskodott ismét egy új tanfolyamnak megnyitására, s felszólítja egyszermind a hatóságokat, hogy jelenjenek ki keblükből egy-egy, tanulmányainál fogva Pesten tartózkodó ifjút, s azt jelentsék be miniszteriumának stat. osztályának. De mivel a tavali 300 jelentkezőhöz a 40 lefett vizsga semmiféle arányban sem állott, tehát tanácsolja, hogy vizsgatételre köteleztessék a kijelölt, mely esetben ezen körülmény is bejelentendő. A tantárgyak sorrendje az az első előadás határideje később fognak közölteni.

— A pozsonyi koronázási domb elhordása s helyén emlékkő állítása iránt a napokban érkezett a városhoz a miniszterium leirata, mely szerint a terv ellen a kormánynak semmi észrevétele s a koronázási dombot a város birtokába átengedtetnek tekintti. A közgyűlés megbízza a tanácsot a szükséges teendőkkel.

— Az első erdélyi vasút gyulafehérvár-arádi 28 mfdny hosszú vonalán f. é. januártól augusztusig üsszesen 117,926 személyt és 2,648,840 mázsa árut szállított. A bevétel üsszesen 733,574 ft-ra rugott.

— Petőfi Sándornak végre akadt egy méltó fordítója Németországban. Mintán se a Kertbeniek, se az Opitzok, nem tudták fölmutatni igazán a genialis magyar költőt a német közönségnek, előállott Lomnitz ur, egy fiatal jó nevű német költő s a fama szerint oly sikerlten fordította le Petőfi legsebb költeményeit, hogy mindazt viszatlküszte, a mi Petőfi verseiben bájos és megragadó. („Sz. E.”)

— Ö. cs. és Apostoli kir. Felsége 1869. sept. hó 25-ről kelt legfelsőbb elhatározásával méltóztatott testőrhé saját magyar királyi testőrségénél: a következő I. oszt. gyalog-századosokat: Schneider Józsefet a 64. sz. Károly Sándor szász-weimar eisenachi hbg. gyalogezrednél; Schiller Adolfot, a 66. sz. IV. Ferdinánd toscanai hbg. gyalogezrednél; Koppi Emilt a 46. sz. Bernát szász-meiningeni hg. gyalogezrednél; Gabriel Jánost, az 52. sz. Ferencz Károly főhg. gyalogezrednél; Skultey Károlyt, a 38. sz. lovag Mollinary gyalogezrednél; Havranec Ferdinándot a 2. sz. I. Sándor orosz császár gyalogezrednél; Szekulics Rudolfot az 53. sz. Lipót főhg. gyalogezrednél; Fessler Ferenczet, a 77. sz. Károly Salvator főhg. gyalogezrednél; következő I. oszt. lovas-századosokat; Györi gyümörei és teblvári Gyümörey Antal, a 8. sz. I. Frigyes Vilmos hessen-kasseli választófejedelem huszárezrednél; Szilley Sándort, a 11. sz. Sándor württembergi hg. huszárezrednél; Stoffer Sándort, és zboroi Zboray Manót, a 2. sz. Miklós orosz hbg. huszárezrednél; Donner Józsefet, a 9. sz. hg. Liechtenstein Ferencz huszárezrednél; Wisnowsky Pált, az 1. sz. Ferencz József császár huszárezrednél; Ujj Gábort, a 10. sz. III. Frigyes Vilmos porosz király huszárezrednél; Binder Ferenczet, a 8. sz. gr. Saint Quentin dssidás ezrednél; szegedi Eötvös Józsefet, az ideigl. nyug. létszámban; a következő II. oszt. gyalog századosokat; Csutor Jánost, a 46. sz. Bernát szász-meiningeni hg. gyalogezrednél; Számvald Ferdinándot, a 32. sz. Es-tei Ferencz Ferdinánd főhg. gyalogezrednél; a következő II. oszt. lovas-százados: fületinezi Keltz Pált, a nyug. létszámban: a következő II. oszt. sorhajó hadnagyot; jobbaháza Döry Camillt, a hadi tengerészetenél; a következő főhadnagyokat: Latinovics Albertet, a 13. sz. hg. Liechtenstein Frigyes jász-kún huszárezrednél; Tóth Jánost, a 3. sz. gr. Crenneville huszárezrednél; westerstädti Wagner Károlyt, a 12. sz. b. Wernier tüzérezrednél; soóvári Soós Elemért, a 39. sz. b. Habermann gyalogezrednél; és semsei Semsey Ervint, a 69. sz. gr. Jellacsics gyalogezrednél, legkegyelmesebben kinevezni és elrendelni, hogy a következő testőrök: Györi-gyümöre és teblvári Gyümörey Antal, Szilley Sándor, Latinovics Albert, westerstädti Wagner Károly, soóvári Soós Elemér, és semsei Semsey Ervin, kik a hadseregbe viszálezalás tekintetéből magas katonai kiképzést szándékoznak el-sajátítani, illető fegyvernemük kiegészítő létszámban nyilvántartandók.

— Nyilvános elismerés. T. Victoria társaság! Cs-Várdotfalvi házam és istállóim, melyek a t. társaságnál tűz ellen biztosítva voltak, szerencsésen tűzvész által elkárosodván; üsszinte szívvel köszööm, hogy káromat a biztosított értékben minden halogatás nélkül a legpontosabban kifizetni íetett s ezutánra is ajánlom magamat a honfi társaimat, kik ily sorra jutnak, hasonló gyors és igazságos intézkedésére. Bocser Mihály várdotfalvi birtokos és Csikszék főügyéze.

— Tűzvészek, Gensersdorf vasúti állomás a virágzó helységnek fele leeggett, középül-

tekkel, gabona és takarmány készletekkel. Jegenyo helységben 67 gazda lett a romboló elem áldozata, a tűz gyufával játszó gyermekek pajkosságából vette eredetét; Szueson elégett 14 család mindene, paplak, iskola, templom. Lévat ismétetlen látogat-ta tűzvész s 21 gazda égett mindenével porrá. Szántodon september folytán nem kevesebb mint háromszor kondult meg a vészharang u. m. 7. 13. és 25-én, mindanyiszor több épület égvén el. Közép-Szolnok Pély nevű falujában, borzasztó vihar által elesztve a kiütött tűz 57 gardát és nd-vart tett tönkre, oda égett egy ember is. Égések voltak még Pákén, Csikban, Novojan stb.

KÜLFÖLD.

Mint a „Liberté” írja, a császár fiával e hét végén Compiégnebe megy, hol decemberig fog tartózkodni, ha váratlan események nem jönnek el-be. Kétszer hetenkint minisztertanács lesz Compiégneben.

Ugyane lap értesül St. Cloudból, hogy Fleury tábornok pétervári küldetése a legnagyobb fontossággal bír; főczélja tisztába jönni a politikai helyzet felett és meggyőződni a czár valódi szándékairól azon esetre, ha Európában háboru törne ki. A tábornoknak ekkor arra kellene törekednie, hogy Oroszországot vagy tényleges szövetségre, vagy legalább szigorú semlegességre bírja. Az első esetben a francia hajóhad a balti tengeren egyesülne az oroszszal, az ntóbbi esetben Ausztria és Franciaország, biztosítva lévén Oroszország semlegességéről, egész határozottsággal járhatnának el. Szóval Poroszország teljes elszigetelése a nagy cél, melyet Franciaország el akar érni, mielőtt Vilmos királyt a prágai béke pontozatainak szigorú keresztülvitelére felszólítaná. Fleury tábornok kinevezése tehát békét jelent, ha Poroszország visszariad az elszigeteltetéstől, és háborút, ha Vilmos király és miniszterelnöke meg nem adják Ausztria- és Franciaországnak a követelt elégtételt és Poroszország lelkiismeretesen nem fogantositja a prágai békét, melynek meg nem tartása veszélyeztetni Európa nyugalomát.

A spanyol cortesgyűlés 6-iki ülésében egyetlen republiánus követ sem jelent meg. A gyűlés elfogadott egy törvényjavaslatot, mely által a kormány felhatalmazatik, hivatalos küldetéssel, de fizetés nélkül követeket küldeni a tartományokba, a rend helyreállítására segélynyújtás végett. — Andalusiaiban a távirda- s vasutvonalok ismét helyreállítottak.

Berlin, okt. 8. A képviselők házában a pénzügyminiszter 13 milliónyi kölcsön tervét terjeszté elő a kincstári bonnok beváltására, továbbá az 1870 re szóló költségelőirányzatot. Az előterjesztés 5,400,000 deficitet mutat, mely 20%-os jövedelmi, osztályi, örlési és marhavágási adópótlék által fedezendő.

Karlsruhe, okt. 3. A „Karlsruher Ztg.” czáfolja azon lap tudósítást, mintha Baden Poroszországnál hivatalosan kérte volna az északi szövetségbe léphetést és Poroszország azt mostanra megtagadta volna. Baden a beléphetést nem kérte. Midőn a nagyherceg a felirati küldöttséget fogadta, örömet fejezte ki a felett, hogy a felirat a kormány szándékaival összhangzásban van, és hogy a rendek a kormánnyal egyetértően közreműködnek.

A madridi táviratok folyvást különböző sikereket jelentenek, melyeket a kormányi csapatok a felkelő republiánusok felett vívtak ki, de e mellett közvetve azt is constatirozzák, hogy a felkelés tér tekintetében növekedett, a mennyiben minden ilyenmü győzelmi jelentésnél mindig egy újabb tartomány említtetik, melyben a mozgalom kitörésre jutott. Eleinte csupán Barcelona legközelebbi környéke, s Andalusiaiban egyes pontok voltak azok, melyekben republiánus csapatok mertltek fel. Legközelebb a Murcia tartománybeli republiánus csapatok szétveréséről is szó volt. Most kiderült, hogy a felkelés Aragonia, s Galliciában is elterjedt, a mennyiben republiánus csapatoknak Saragossánál s Orensénél történt vereségei is jelentettek. E szerint a két Castilia kivételével, a felkelés majdnem az egész királyságban el van terjedve. A győzelmi jelentésekben nem kevésbé komolyan hangzik, mint ezen térbeli kiterjedés, az állítólag a felkelők részéről elesettek s megsebesültek száma. Ha egyedül a Saragossánál felmerült csapatok, a legutóbbi üsszeütközésnél 800 holtat s 300 sebesültet vesztettek, a fegyvert fogott republiánusok számát legalább több ezerre kell tenni. Mindamellett is nem lehet róla kételkedni, hogy a kormánynak sikerülni fog, a felkelést nyomni mindaddig, míg a katonaság részéről átpártolás nem történik; de éppen ez a nagy kérdés oly seregnél, mely oly sok változáson ment át. Hogy a kormány el van tükölvé, minden rendelkezésre álló eszközt felhasználni a felkelés elnyomására, ezt tanusítja ama buzgalom, melylyel az a cortes-gyűlésben keresztülvívte az alkotmány felüggesztését mindazon helyeken, hol felkelési mozgalom merült fel, mely rendszabály azonban egyszermind az ügyállás komolyságát is feltüntet.

A genauai herceg trónjelöltségének, mely magában Spanyolországban oly kevés viszángra talál, most egy részben az olasz lapok is ellene nyilatkoznak.

Legújabb.

Athen, oct. 11. A francia császárné tegnap este ide érkezett; ma este tovább folytatja útját. Páris, oct. 11. Az aubini munkások ismét folytatják munkáikat. — A császár nem tartja szükségesnek a 6. d. hadtest parancsnoki állását betölteni; ennélfogva ezen test törzse feloszlattott. Karlsruhe, oct. 11. A képviselők kamara elfogadta az észak-német szövetséggel kötött szabad átvonulási szerződést. Bukarest, oct. 11. Az észak-német szövetség ügynöke, Kaiserlingk, konstantinápolyi követévé nevezetett ki.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

A közönség köréből. *)

Árokalya, oct. 1. 1869.

Ezelőtt közel két évvel látva alkotmányos

*) Az e rovatban megjelenő cikkeket csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

kormányunk bölcös postai ügyi körüli intézkedéseit is, folyamodtunk a Királyhágra inneni m. kir. postai igazgatósághoz, hogy Sajó-Magyaroson állítson postakezelői állomást, mintán ott helyt járásbírószékkel, s ágostai hv. Dékán, izraelita felügyelő, Kentelkén ref. Dékán, Szeretfalván előfelügyelő, van, s mivel különben is mint központon Beszterce és Somkerék közt a postaszekér nyugtatást tart és e postakiadáság ügyében a szolgabírószék ez előtt egy évvel a szükséges felvilágosításokat meg is tette. Azonban a helyett, hogy a s. magyarosi postakiadáság felállított volna, az árokalyaiaknak minden kérések, ovakodások dacára Lekenze tételt utolsópostájokká, a honnan csak egyenesen a végre küldötték által lehet levél s lapokhoz jutni, míg Beszterceztől mindennap egyéb szükségességek után is önként kiálkozó alkalom van nyílva. Tübben.

Nyílttér. *)

A K. K. 116 számában Schopf Adolf egy látszik újra nyílttérre merészkedik, noha már egyszer rágalmozására érhető hangon feleltem, és bé mutattam, hogy minden irántam tett s csak is a Haller Ferenc gróf elleni boszúvágy által sugalmazott bántalmait a legalyasabb rágalom műve. Én fejemet fennbördöltem s nincs szükségem senkinek közpönyé alá rejtőzni, mert én ügyemet a becsület, igazság és törvény védelmére alá helyeztem s ez bizonyosan meg fog engem védeni egy ily hirdett egyén bántalmazásai ellen. Részemről ez aljas rágalmozásai ellen Schopfnek utolsó feleletem, mivel remélem, hogy nem soká fog késni rá nézve az általa megvakítottak állított igazság istennőjének ultimátuma. Erzsébetváros oct. 6-án 1869. Szaboszlai Károly. **)

*) Az e rovatban megjelenő cikkeket csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

**) Ezzel az e tárgybani vitát lapunkban befejeztetnek nyilvánítjuk.

Gabona ár Kolozsvárt octob. 7-n 1869.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztbúza 3 frt 68 kr. Elegybúza 3 frt 15 kr. Rozs 1 frt 90 kr. Árpa 1 frt 30 kr. Zab 1 frt 33 kr. Török-búza 1 frt 80 kr. Pityóka — frt 75 kr. Marhabús fontja belváros 18, külvárosban 18 kr.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Okto. 12-én: 5% Metaliques 100 frt 59 90. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.10. Kamat 59.90. 1860. Kölcsön 94.40. Bankrészvény 722. Hitelintézet részvény 267 frt 255.—. London 10 ft st. 125 frt 20 1/4, kr 122.65. Extat 120.—. Cs. királyi arany 5.82.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79.50. Temesi 77.50. Erdélyi 75.75. Horv.-Slavon 82.—.

HIVATALOS.

Szám 9392. 1869.

Idézés.

Az erdélyi királyi földterhermentesítési alapigazgatóság részéről a nagyenyedi 2-dik számú földterhermentesítést valószínű bizottmányánál alkalmazott segédtsz. **Török Imre**, ezennel felhívatik, hogy miután érintett állomását folyó 1869-dik évi augusztus 6-án jelentését és felsőbb hatósági engedély nélkül elhagyván, jelenlegi tartozkodási helyét nem jelentette fel, a mai naptól számított **30 nap alatt** szolgálja helyéről engedély nélkül lett eltávozásának igazolása végett, ezen királyi földterhermentesítési alapigazgatóságnál annál bizonyosabban jelenjék meg, minthogy a fenn kitűzött határidőben meg nem jelenése, a kérdéses hivatali állomáshoz lemondásnak tekintetve, a fennálló ebbeli fegyelmi szabályok értelmében eddigi szolgálattal végleges elbocsátása fog kimondatni. A magyar királyi földterhermentesítési alapigazgatóságtól. Kolozsvárt, 1869 szeptember 25-kén.

353. Sz.

Pályázat.

A fernezei szülészeti állomás megürlvén, ezen állomásra, melylyel a társ-ládából 36 frt évi járuléka van összekötve, ezennel pályázati hirdetetik. A pályázni akaró okleveles szülésznek felhívatik kellőleg felszerelt kérvényeket, ezen pályázatnak a lapban megjelenésétől számított **három hét alatt** alólírt főorvosi hivatalhoz juttatni.

Nagybányai m. kir. bányakerületi főorvosi hivatal.

(526)

Arverezési hirdetés.

Bánffy Hunyad mezőváros egész éven át folyó koresmajoga, a hozzá tartozó s a város közepén fekvő két szoba és egy kitűnő pinzével ellátott koresmaházal együtt f. év **november 15-kén** a városházánál elárvereztetik. A haszonbér az 1870-dik év januárius 1-én kezdődik, s ugyan az év december utolsó napján végződik. Árverezni kívánók az árverezési feltételeket a városházánál megnézhetik, írásbeli felvilágosítások is adatván, írásbeli ajánlatok november 14-én déli 12 óráig elfogadtatnak.

Bánffy Hunyadon, october 8-án, 1869.

FEKETE PÁL, jegyző.

NEM HIVATALOS.

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

(Kolozsvárt, közép-utca Folly-ház.)

Ajánlják gazdagválasztékú női- és férfi divat

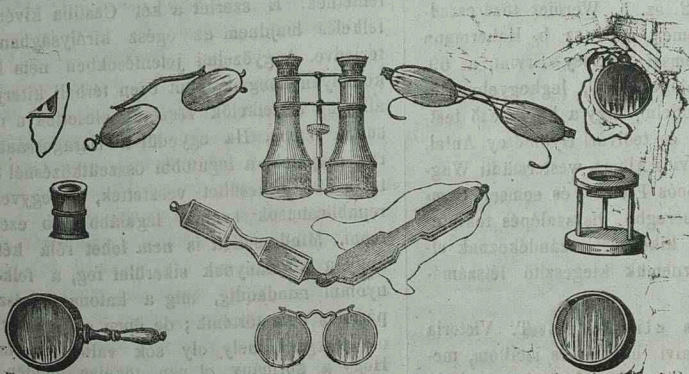
BAZÁRJUKAT,

melyben a legújabb érkeztek **divatos téli női-felöltők, nagykendők, selyem-Rips, szőr és Sottis-ruhakelmék, női- és férfi-öltönyöknek gyapjú szövetek, elegáns francia kalapok, finom kesztyűk és topánok. Kiházasításhoz szükséges vásznak, asztal-neműk, paplanok, matrácok, szőnyegek és butorok.** Butorraktárunkban folytonosan kaphatók: különbözőleg egyes **butor-darabok, garnitúrok, arany- vagy diófakereketű fali és álló tükrök.**

Ajánljuk nagyválasztású butorkelméinket, melyekkel kívánatra egész új- vagy használt butorokat is **jutányosan és gyorsan behuzatunk.**

Vidéki megrendelések pontosan igazittatnak.

Kolozsvárt a nagy Bazárban

csont-, acél-, tájok- és nemes érczfoglalatu fehér és színes szemüvegek, színházi látcsövek, kukucok, egyes lencsék, optikai tükrök, mikroszkopok sat. sat. nagy választékban és jutányosan kaphatók.

Külső megrendeléseknél kértetik a szükségelt szemüveg megnevezése és az üveg számának megjelölése.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentesen.

CSAPÓ SÁNDOR.

Iskola Alapítvány Kolozsvárt Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Minden megrendelések és megbízások

Demjén László

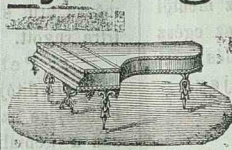
könyv-, mű- és hangjegyekereskedése

KOLOZSVÁRT.

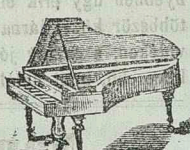
FŐPIACZ.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ujonnan berendezett könyv-, mű-, hangjegyek raktáramat és zongoráimat becses figyelmébe ajánlani.

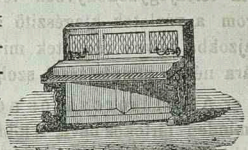
Uj Zongorák, Pianinok és Harmoniumok

legújtanosabb gyári áron kaphatók. Használt hangszerek ujjakkal cseréltetnek ki

A hangszerek jószágára nézve írásbeli felelősség vállalatik, és ha nem tet-szen ék, visszavéte-tik

DEMJÉN LÁSZLÓ-nál Kolozsvárt.

(529)

(1-1)

Megjelent a **N.-Enyedi Naptár 1870-re.**

Ajánlatul ennyit: a kiadási tiszta jövedelem fele, a helybeli főiskolában szegény tanulók kosztbeli segélyezésére van szánva; minél több kél el, annál több tanuló részesülhet belőle. Nagy-Enyed.

LŐCSEY SP. LAJOS, kiadó.

(528)

(1-3)

Hirdetmény, 40 mázsa, ns. Felső-Fehérmegye Héjjasfalva községe határában természet, a kolozsvári és nagyszebeni terménykiállításai versenyen bronz és ezüst éremmel megjutalmazott, nemes komló — jutányos áron eladó.

Megrendeléseket elfogad Segesvárt, CSEH SÁNDOR és STEIN TESTVÉREK.

(530)

(1-5)

Dr. Pattison csúszvattája azonnal enyhít és gyorsan gyógyít esztét és közhányt, minden alakban, u. m. arez, mell-, torok- és fogfájást, fő, kéz- és térd- közhányt, inragatást, hát- és ágyékfájdalmat.

Egész nyálabbal 70, fél nyálabbal 40 kron kapható: Kolozsvárt ENGEL J. JÓZSEF gyógyszerésznél.

525

2-2

Makk-eladás. A zsidói uradalmi erdőben, 250 darab sertésre való bikk és cser makk eladó. Megtekinthetni és értekezhetni, uradalmi tisztartó Nagy Sándorral Zsidón.

U. p. Zilah — Zsidó.

Stein J. könyvkereskedésében előfizethetni:

Felméry Lajos.

Uti levelek Skociából

című érdekes és tanuságos munkájára. Előfizetési ár 1 frt 30 kr.

A munka sajtó alatt van.

Ugyan csak Stein Jánosnál kaphatók:

Marosszék ismertetése.

Irta kisbacsoni **Benkő Károly** 1860—61-ben.

Szerző felkérése folytán kiadták: nagy-kedvi **Fekete Sámuel** nyug. kir. udv. tanácsos és **Simon Elek** ügyvéd.

Ára füzve 2 frt 20 kr.

Kolozsmegye gyalui egyesbirája által

a községi előljárásiágok részére

kiadott

UTASÍTÁS

a községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.

Ára 20 krajczár. Postán küldve 25 kr.

INSTRUCTIUNE

pentru antistii comunitatiloru, spre pertractarea si manipulara causeriloru judecatoresti, ce se tienu de competenti'a

judecatorieloru satesci;

compusa prin judele singularu a Geloului, comit. Clusului.

Pretulu 20 cr. v. a.

Curtis J. L.

A nemző képesség és idő előtti

csökkenésének okai,

valamint oktatás annak **tökéletes visszaállítására.** Mindazoknak, kik mértékelen kicsapongás, titkos bűnök és ragály következményeiben szenvednek.

Azonkívül oktatás a házasság **céljáról és kötelességeiről,** valamint gyógyeljárás a közönségi képtelenség és terméketlenség körül.

Magyarra fordította egy gyakorló orvos.

Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 5 kr.

TELYES

Magyar-Román Szótár.

Irta **Baritiu György.**

Ára füzve 3 frt 20 kr. Kötve 3 frt 70.

A híres Stánai-vasutimunkálatok

4 — 5 irányban felvett

igenszép fényképei.

A nagyobbak darabja 3 frt. Kisebb 2 frt.

Látogató-jegy alakban 30 kr.